

για κοκόνια. Τώρα θά τ' ἀλλάξῃ. "Ο τι πρέπει, πρέπει. Μὰ δὲν τὴν ἔπεισε ὁ λόγος τοῦ "Αντρέα. Τί ἔχει νὰ κάνῃ ποὺ τὸν ἀγαπᾷ; Μήπως τὸ εἶπε ποτέ της πῶς ἀγαπᾷ τὸν Κάρολο; Καὶ σὺ μὲν πρῶτος τοῦ ἔτσι φιλικὰ νὰ κοιμῇσθῃ, δὲ σημαίνει πῶς ἀγαπᾷ λιγώτερο τὸν "Αντρέα. Τίποτα. Δὲν ἤθελε πιά μπράτσον, γιατί ἄξαφνα θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ πιστέψῃ ὁ μαθένας, πῶς τὰ ψήσανε τέλειωσι κι ἀποτατισμένο πῶς θὰ παντρευτοῦνε. Εἶχε τὸ φιλότιμό της τὸ παιδί. Γιὰ τὸνομα, νὰ μὴν εἰπωθεῖναι τέτοια λόγια. Σίγουρο διόλου δὲν εἶναι πῶς θὰ στεφανωθεῖναι παιδί ἀκόμη κι ὁ νέος. Πῶς νὰ βγῇ τὸνομά της; "Ετσι τοῦ τὰ εἶπε ξέθαβρα τοῦ ἴδιου. Καὶ κατέλαθε ἀμέσως ἡ κοπέλλα καὶ δὲν ξανάρχισε.

Στὸ ζήτημα ὥστόσο τῆς παντρειᾶς σκόνταφτε ἡ Μαρία—Λεωνή. Καλὰ καλὰ δὲν τὸ συλλογίστηκε τὸ πρᾶμα, θὰ τὸν πάρῃ μαζίς μιὰ μέρα, δὲ θὰ τὸν πάρῃ. Πρῶτα, ἔσο εἶτανε παιδί, δὲν ἔδινε προσοχή. "Επειτα, λίγο λίγο μὲ τὸν "Αντρέα, τῇ ἐρχότανε σὰν ἄδελφον, σὰν κοιμάτι κοιμάτι παράξενο νὰ τὸ βάζῃ μὲ τὸ νοῦ της. "Η λογικὴ τοῦ "Αντρέα τὴν τάραιζε. «Πῶς στοχάζεσαι νὰ τὸν πάρῃς, μιὰ καὶ εἶσαι δική μου!»

Φυσικά, ἔταν τὸ λές ἔτσι, ἔταν ἔτσι τὸ διατυπώνεις, ὅρθα κοψτά, ἔνοσεῖται καὶ μοναχὸς τοῦ πῶς βέβαια καὶ δὲ γίνεται. "Ὡστόσο ἔτσι δὲν εἶναι, ἂν τὸ καλοξετάσῃς, σὺ βράθος. "Η Μαρία—Λεωνή, ἀλλῶς ἔφερνε, ἀλλῶς ἔβλεπε μὲ τὸ νοῦ της. "Αν ἡ τύχη τὴ θέλει, νὰ τὸν πάρῃ μιὰ μέρα, καλὰ, τὸν παίρνῃ ἂν ἡ τύχη πάλε δὲν τὴ θέλει, δὲν τὸν παίρνῃ. "Εγὼ δὲν κουνῶ δάχτυλο. Μήτε θὰ τῇ βοηθήσω τὴν τύχη, μήτε θὰ τὴν ἐναντιωθῶ. Μοιρόγραφα πρᾶματα. Δὲν ἀνακατέβουμαι.

Γιατί ὅμως νὰ μὴν ἀνακατεφτῶ; Γιατί ἐκεῖνη, ποὺ θέλησθῃ δὲν της ἔλειπε, ποὺ ἡ φύση τὴν εἶχε κιόλας καμωμένη, ἀπὸ ἀτσάλι, γιατί νὰ μὴν ἀντισταθῇ στὴ μοίρα, γιατί νὰ μὴν τὴν κυβερνήσῃ, γιατί ἀπὸ τῇ μοίρα νὰ κυβερνηθῇ;

Γιατί τὸ ἤξερε ἡ Μαρία—Λεωνή πῶς ἀπίθανον, πῶς ἀδύνατον νὰ πάρῃ μιὰ μέρα τὸν "Αντρέα, τὸν "Αντρέα της ἄντρα.

"Εδῶ εἶτανε ὁ κόμπος.

"Ηξερε καὶ ὁ "Αντρέας πόσες δυσκολίες θάπαντούσε στὴ φαμελιά του, ἔσο πόθο κι ἂν εἶχε νὰ παρθεῖναι, ἤξερε πόσες δυσκολίες κοινωνικὰς, πόσες δυσκολίες ἀκόμη καὶ ὑπαλληλικὰς, θὰ ἐμποδίζανε τὸ νικηρὸ τοῦ νάλληθῆναι, ἐπειδὴ τῶναιρο ἀφτὸ στὴν καρδιά του μέσα, παράδεισο τοῦ ξάνοινε, τόσο πρελὰ τὴν ἀγαποῦσε.

Λοιπὸν ἐδῶ δίσταζε κι ὁ "Αντρέας. Τὴν παρακάλεσε, τὴν ἱκέτεψε κιόλας κάμπορες φορές, νὰ προσμένῃ ὥσπου σιάξουνε οἱ δουλειές, ὥσπου λείψουνε οἱ δυσκολίες, καὶ νὰ δεχτῇ ὡς ἐκεῖ τὸ δαχτυλίδάκι του, νὰ τοῦ χερσίσῃ ἕνα κι ἀφτῇ, ποὺ νὰ τοῦς δέσῃ, τοῦς δῶ σὰν εἶδες ἀρραβῶνα. Μὰ τίποτα θετικὸ δὲν μπορούσε νὰ τῆς τάξῃ, μὴ θέλοντας ὁ ἴμιος ἄνθρωπος νὰ τῇ γελᾷ.

"Ὡς τότες ἡ Μαρία—Λεωνή, μήτε τὸ δαχτυλίδι τοῦ δέχτηκε, μήτε συγκατάνεψε νὰ τοῦ δώσῃ δικό της. Φαντάσου! Νὰ τοῦ ἔδινε ἄξαφνα! "Ὅρστε ἄτοπα καμώματα μιὰ φορά. "Η δύστυχῃ κοπέλλα τὸ

κατέχει πῶς εἶτανε πολὺ ἀψηλότερά της ὁ "Αντρέας, πῶς δὲν ἔπρεπε, πῶς δὲν ταίριαζε νὰ πάῃ ὁ νοῦς της σὲ τέτοιον ῥάγκου ἀρραβωνιαστικὸ, νὰ τοῦ καταντήσῃ καὶ βάρος κατόπι, νὰ τονέ βλάψῃ, ἠέ μου, σὺ στάδιό του, νὰ γίνῃ ξαίτιας τῆς ῥεζόλης ὁ "Αντρέας μπροστὰ στὸν κόσμον. Μήτε νὰ τὸ στοχαστῇ.

Θὰ μοῦ πῆς—κ' ἴσως νὰ τῷ εἶπε ὁ φίλος—ἀφοῦ δὲν παίρνει τὸν "Αντρέα, γιατί νὰ μὴν ἀποσταθῇ ἄξαφνα πῶς; «Ἢ θέλω τὸν "Αντρέα ἢ δὲ θέλω κανέναν» ;» Γιατί νὰ μὴν τὰ χτυπήσῃ ἔλα κάτω, γιατί νὰ μὴν ἀρκεστῇ μιὰ γιὰ πάντα στὴ μοναδική της ἀγάπη; Γιατί νὰ γυρέσῃ ἄλλην;

(Στάλλο φύλλο τελιώνει)

ΨΥΧΑΡΗΣ

Η ΖΥΓΑΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

(C. H. A. M. I. S. S. O.)

"Ο προσκυνητὴς, ἀνεβασμένος πιά στὴν κορυφή, ἀντίκρισε τὸν κάμπο ποὺ ἀπλωνότανε στὰ πόδια του, πέρα στοῦ δαίμονος τὸ χοῦσιωμα. Στὴ μυρωμένη χλόη ἀπίνου, μὲς σὺ γλυκὸ στεγνὸ ἀχτιδοβόλημα, τέντωσε τὸ ἀποστιμμένο του κορμὶ νὰ βοῇ ξεκαθάρασμα, ἀπιδιώνοντας σίνωρα τὴν γυχή του σὺ Ἀημιουργό. Τὰ βλέφαρά του κορεσμένα κλείσανε ὅμως σὺ ξύπνιον πνεῦμα τοῦ ἡθῶς ἕνα ὄνειρο νὰ τ' ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ γήινα δεσμά ποὺ τὰχυνε ζωσμένα τὰ βαριά του μέλη. Τοῦ ἡλίου ὁ στρογγυλὸς δίσκος ποὺ ἀστράγατε στοῦρανοῦ τὸ ἄπειρο, εἶτανε τάχα τοῦ Θεοῦ τὸ πρόσωπο, γαλάζιος τοῦ μαντίας τὸ στερέωμα καὶ κρῖσπεδὸ του ἡ γῆς.

«Λέ θὰ τὸ κάμεις, Κύριε, ὀργισμένος νάποσῇς τὴν εἰρήνη σου ἀπὸ κέινον ποὺ ἡ καρδιά του σ' ὀνομάζει πατέρα, ἂν μπροστὰ σου ἑομολογηθεῖ τις ἀδυναμίες του. "Ὅτι κι ὁ γεννημένος ἀπὸ σπλάχνου γυναικὸς πρέπει νὰ φέρει ἀγύγνωστα ἐδῶ καίτοι τὸ σταυρὸ του, τὸ ξέρω ἀπὸ κειρὸς ὅμως τὰ βάθη τῶν ἀνθρώπων καὶ οἱ θλίψεις ἀλλοιοῦνε σὺ εἶδος. Νά, ὁ δικός μου ὁ σταυρὸς εἶναι πολὺ βαρὺς κοίτα, δὲ σοῦ ζητῶ νὰ μοῦ τὸν πάρεις ὁλότελα, τὸ φέρτωμαι μόνον ζητῶ ἀνάλογο στὴ δύναμή μου σὰν ἀδύνατος ποιῆμα μὲ καταβάλλει, Κύριε, ἡ σιδηρὴν ἀνάγκη.»

"Ετσι καθὼς μιλοῦσε παιδικὰ στὸν "Υψιστό, πέρασε θέλλα ἀπὸ πόνου του μὲ δυνάτη βοή κ' αἰστανόθηκε σὰν κατὶ νὰ τὸν ἄρπαιζε καὶ νὰ τονέ σήκωσεν ψηλά. Μόλις πάτησαν τὰ πόδια του καὶ βρέθηκε ἕρημος μέσα σὲ ἀπείραντες στοές, γύρω τοιγύρω του ἀμέτρητοι σταυροί, καὶ μιὰ φωνὴ ἀκούστηκε ποὺ τράνταζε στοὺς θόλους.

—«'Εδῶ μέσα μαζωμένη εἶναι ἡ θλίψη δὲν ἔχεις

παρά να διαλέξεις απ' όλους τοὺς σταιυροὺς ὑποιο-
νε σοῦ ἀρέσει.»

Ψάχνοντας σταματοῦς' ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἀναποφάσι-
στος σκεδόν, ἀπὸ τὸν ἕνα γύριζε σταιυρὸ στὸν ἄλλο
γιὰ νᾶβρει τὸ πιὸ ταιριαστό του φόρτωμα. Ἐκεῖνος
ὁ σταιυρὸς τοῦ ἔπεφτε πολὺ βαρὺς, αὐτὸς πολὺ με-
γάλος· αὐτὸς ἐκεῖ ὄχι τόσο μεγάλος καὶ βαρὺς, μὰ
μὲ τὶς κοφτερές του ἄκρες πόσο πιὸ δυνατὰ τοὺς ὤ-
μους πίεζε. Κεῖνος κεῖ πέρα ἀχτιδοβολοῦσε μιὰ λάμ-
ψη χρυσαφιοῦ ποὺ θάμπωνε τὸ μάτι καὶ τὸν τρα-
βοῦσε νὰ μὴν τὸν ἀφίσει μὲ τὴ μαγεμένη ὕψη του
πρὶν νὰ τὸν ἔχει ἀκόμα δοκιμάσει ὅμως φυσικὰ
στὴ λιμπρότητα ἰσοζυγιάζονταν καὶ τὸ βάρος. Ἔ-
τσι τὸν ἕνα σήκωνε, τὸν ἄλλον ἔπιανε, δὲν εὑρίσκει
κανένα ποὺ νὰ τοῦ πηγαίνει κανέναν, μὰ κανέναν δὲ
φαινότανε γιὰ νὰ τοῦ κάνει κι ὥστόσο εἶχε μετρήσει
ὅλους τοὺς σταιυροὺς — χαμένος κόπος! Τί νὰ κά-
μει; Νὰ τοὺς ξαναμετρήσει δεύτερη φορὰ.

Καὶ τώρα νά, ἕνας σταιυρὸς ποὺ πρῶτα δὲν τὸν
εἶχε προσέξει, ἕνας σταιυρὸς ποὺ τοῦ φαινότανε πιὸ
ὑποφερτός· κ' ἐκεῖ σταμάτησ' ἐπὶ τέλους. Εἶταν ἕνα
ἀπλὸ μαρτυρικὸ ξύλο, ὅχι καὶ ἀλαφρό, μὰ ἀκριβῶς
ὥπως τοῦ πηγάνει, ὅσο μπορούσε νὰ βαστᾷ σὲ δι-
καιή ἀναλογία μὲ τὴ δύναμή του. Ξανάσανε, καί,
«Κύριε—ἔρηξε μιὰ φωνή — ἂν εὐδοκεῖς, ἂν εἶν' ὁ
σταιυρὸς αὐτὸς δικός μου!» Καὶ γύρισε νὰ τονὲ με-
τρήσει ἀποπάνου ἔως κάτω μὲ τὸ μάτι του — καὶ
εἶδε! Εἶταν ὁ ἴδιος ὁ σταιυρὸς ποὺ ἔφερον ἄλλοτε
μὲ τὸ στιαιὸ γογγύζοντας. Μ' ἀγάπη τώρα τονὲ φόρ-
τωσε στὸν ὦμο του καὶ πιά παράπονο δὲ βγήκε ἀπὸ
τὰ χεῖλη του, πικρὰ τὸν Κύριο δόξαζε τὸ δρόμο του
τραβώντας.

Πάτρα

ΜΥΡΙΕΛΛΑ

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ

(Ἀπὸ τὸ *Λεύκωμα τῆς Μυριέλλας—Μοιρίτας*)

Σωπάτε, τί τὸ δέντρο, μπορεί καὶ νὰ ξυτηήσῃ . . .
Τώρα ποὺ τὸ σκοτάδι κυλάει παντοῦ στὴ φύση,
θάρροτον γιὰ νὰ κουρνιάσουν κοπάδι χελιδόνια
κι ὅσες φτεροῦνες θάναι δὲ θύξη τόσα κλώνια.
Γέρικο εἶναι πλατάνι χρυσὸ ἀπὸ τὰ λιοπύρια.
Κι ἀπάνου στὸ κορμί του μὲ χίλια σκαλιστήρια
τὸ ξεραμένο φλοῦδι τὸχουν βαθιὰ γραμμένο.
Κι ἂν εἶταν στὸν καιρὸ του πλατὶ, γερό, θρεμένο,
τὰ ἐρωτικά ζευγάρια δὲν τὸχουν λησμονήσει.
Σωπάτε, τί τὸ δέντρο μπορεί καὶ νὰ ξυτηήσῃ . . .
Κ' ἐγὼ θέλω νὰ γείρω καὶ στ' ἀνιχνὰ νὰ ὑπνώσω
κάτω ἀπ' τὴ μιάγια ἀπόψε τὴ νύχτα καὶ τὴ δρόσο,
κι ὥσπου ἡ αὐγὴ νὰ σκάσῃ γλυκὰ θὰ νοιώθω ἐντός μου
πλάϊ στῶν πουλιῶν τοὺς ἔπνους νὰ κλώθεται ὁ δικός μου.

(Leo Larguier)

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

«ΟΧΙ» ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΜΗ

Κάποιος μου φίλος μοῦστειλε ἕνα χαρτάκι ψα-
λιδισμένο ἀπὸ τὰ «Παναθηναϊκά», μὲ ἄρθρο ἐπιγρα-
φόμενο «Αὐτοὶ ποὺ φεύγουν—Γαδριὴλ Βυζαντινὲς»,
καὶ μὲ ὑπογραφή Β. Σ. Διαδάζοντάς το αὐτὸ τὸ
ἄρθρο βρήκα πῶς ὁ Βυζαντινὸς εἶχε τόσο λαμπρὰ
προτερήματα, ποὺ δὲ μοῦ φάνηκε νὰ πῆγε τοῦ κά-
κου ὁ ἀληθινὰ δεσποτάδικος Ἐπικύδειος τοῦ κ. Βή-
τα Σίγμα. Ὅμως φαίνεται νὰ εἶχε κ' ἕνα ψεγάδι ὁ
μακαρίτης, ποὺ τοῦπεφτε δηλαδὴ σὰ δύσκολο νὰ πῇ
«Ὅχι»· ψεγάδι ἔμως ἀγγελικὸ κι αὐτὸ κάπως, ἐ-
πειδὴ δὲν ἔλεγε «Ὅχι» ἀπὸ τὴν πολλή του τὴν κα-
λοσύνη.

Ὁ φίλος ποὺ μοῦστειλε αὐτὸ τὸ ἄρθρο μοῦγρα-
ψε μερικὰ κάμπους τσουχερὰ λόγια γιὰ μιὰ τόσο
μαλακὴ κρίση στὴ διαγωγή ἑνὸς ἀνθρώπου ποὺ τὸ
κάτω κάτω τσαλαπάτησε τοὺς νόμους τοῦ τόπου του
κι ἔλων τῶν τόπων, καὶ ποὺ πολὺ φιλικώτερα βέ-
βαια θάτανε νὰ μὴν ἔλεγε τίποτε· ὁ κ. Βήτα Σίγ-
μας γιὰ τὸ χαρακτήρα του, μόνε νάφηση τὸν ἀν-
θρώπο νὰ ξεχαστῇ, καὶ νὰ κοιτάξῃ μήπως καὶ ξε-
τρυπώσῃ ἄλλους πιὸ ἀκέρειους καὶ πιὸ δυνατοὺς χα-
ρακτήρες γιὰ τὰ καλλίτερα μελλούμενα ποὺ ἀρχί-
σαμε κ' ἐλπίζουμε ὅλοι μας τώρα καὶ λίγον καρό.

Δὲ μοῦ φαίνεται σωστὸ νὰ ξαναφέρω ἐδῶ τὰ
τσουχερὰ ἐκεῖνα λόγια τοῦ φίλου μου. Ὁ Βυζαν-
τινὸς ἀπέθανε, καὶ τοὺς πεθαμμένους εἶναι πάντα
φρόνιμο νὰ τοὺς ἀφίνουμε ἡσυχούς, ἀφοῦ δὲν μπο-
ροῦνε μήτε νὰ μᾶς ἀποκριθοῦνε.

Μᾶς παρουσιάζεται ὅμως λαμπρὴ εὐκαιρία νὰ
συχαραῖμε τὸν κ. Βήτα Σίγμα, καὶ μαζὶ μ' αὐτὸν
καὶ τὰ «Παναθηναϊκά», ποὺ μᾶς βρήκανε ἕναν τό-
σον ὠραῖο, τόσο νόστιμο, καὶ τόσο ψυχολογικὸ ὀρι-
σμὸ τῆς ἡθικῆς ἀδυναμίας ποὺ σὲ τόπους ποὺ δὲν
πολλοὶ καμπάζουν ἀπὸ «εὐρητισμούς», ἢ ἐνομάζε-
ται ἀχαρακτηριστὰ, ἢ καὶ στολιζέται μ' ἄλλα πιὸ
σφανταχτερὰ ἐνόματα. Ἐμεῖς τώρα σῶναι νὰ ποῦμε
πῶς δὲν μπορεί νὰ πῇ «Ὅχι» ὁ Τάδε· κι ἀμέσως
καταλαβαίνει ὁ ἄλλος πῶς μήτε στὸν κόσμον μήτε
στὸν ἑαυτὸ του δὲν μπορεί νὰ πῇ «Ὅχι» ὁ Τάδε,
καὶ λαβαίνει τὰ μέτρα του. Ἔτσι μὲ τὸν καιρὸ κ' ἡ
Ἀστυνομία θὰ κολιχνᾷ τοιχοκολλήματα, «Προσέχε-
τε ἀπ' ὅσους δὲν μποροῦνε νὰ ποῦνε Ὅχι», γιὰ
νὰ προφυλάγεται τὸ Κοινό.

Καὶ νὰ δεῖτε ποὺ ἡ μυριόχαρη αὐτὴ περίφραση
δὲν ἐφαρμόζεται μονάχα σὲ πράξεις ποὺ τις καταδι-
κάζει ὁ Νόμος, παρὰ καὶ σὲ κάθε λογῆς ἀδυναμίας
ποὺ βόσκουν ἔξω ἀπὸ τοῦ Νόμου τὴν περιφέρειαν.
Μποροῦμε ἀξάφνα νὰ τὴν ποῦμε γιὰ ὅσους ἔχουνε